

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОСВІДКІВ.

РІК ВОСЬМИЙ

Адреса редакції і контори:
у Кліві Велика Підвальна вул. д. 6.
Телефон редакції 1458.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1913

на 1 р.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25

Передплату на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мал. 2 р., або по 1 карб. на протязі перших шести місяці.

Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 корон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року — 5 р. 50 к. на 1/4 року — 2 р. 75 к., на 1 м. — 1 р. Коли закор. читачі передплатують газету через поштомат, то платять за газету до ціни, виставленої для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го чис. кожн. м. ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більші статті до друку негодяться, переходять в редакції 3 місяці і видаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи образно знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку вважаються безплатними.

3 ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакції не листують.

Простяг авторів додержуватись правописю „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:
ЗА РЯДОК ПЕТІТУ, АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:
перед текстом . . . . . 30 коп.
після тексту . . . . . 15 коп.
„сторонні повідомлення“ . . . . . 75 коп.

ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІЧІ

Оповідки про пошукування праці—в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

ОПОВІСТКИ приймаються в ГОЛОВНИЙ КОНТОРІ „РАДИ“ та в „Центральній конторі об'явлених Т. Д. Л. і З. Метиль і К-о“ МОСКВА, Мясницька, 6. Ситова в оділах цього Т. Д.: 1) в Петербурзі—Морська, 11, 2) у Варшаві—Маршалківська, 130, 3) у Вільні—Большая, 78, 4) у Лодзі—Петроковська, 1 та 5) у Парижі—8, площа Біржі.

Жертвуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Кліві!

ертви по всій Росії дозволено зібрати Полтавській Губерській Земській праві та Клівській Городській праві.

„АПОЛЛО“
Кращий в Південно-Західному краї
Семейний театр-вар'єте
Презія трудове товариство:
Мерінгов. 8. Телефон 24-84.

Сьогодні нова програма. Небувалий склад артистів. Все найкраще, що є тільки в Європейських театрах

„ВАР'ЄТЕ“

те все ви побачите в Іюльській програмі „Аполло“.

Програма виконується в саду на ново-збудованій росквітній сцені.

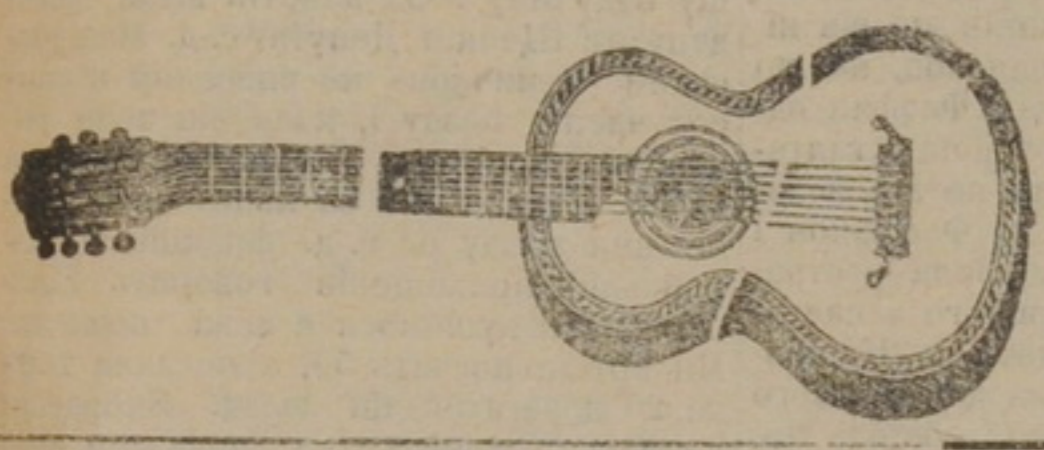
Склад трупи:
Колет „Мініатюр“ під орудою прима-балерини ЕДЖИ ЧЕКЕТТІ.
Російський артист
П. О. АЙДАРОВ.
Сопрано Лужері Кулагіні
3 Grimmsbus 3
Віртуоз на колодах.
6 Дюбуа - Салінді
Віртуоз на колодах.
Пішкови
Квітки російських танців.
5 Dapelli's
Артисти в російських костюмах.
Хор циганів з Московського оперного театру.
Фреді-Валькер
Сопрано.
Вінчестер
Артист.
Сестри Журавські, Сестри Рапо, О. Терлецька, В. О. Ленська, Н. Дагмарова, Маліца, Морено, Лавровська, Сергієва, Зіна Равська, Фрідна, Мансурова, Бердіна, Нареніна, Додзі, Валентина, Міньон, Нарішина, Соболевська, Д'Ор, Тобольцева, Ню, Де-Валь, Вільсона, Шувалова, Марьєвська.

Початок програми в 10 год. веч.

Завід. артистичного часту Г. С. БУНІН.
При театрі першокласний ресторан.

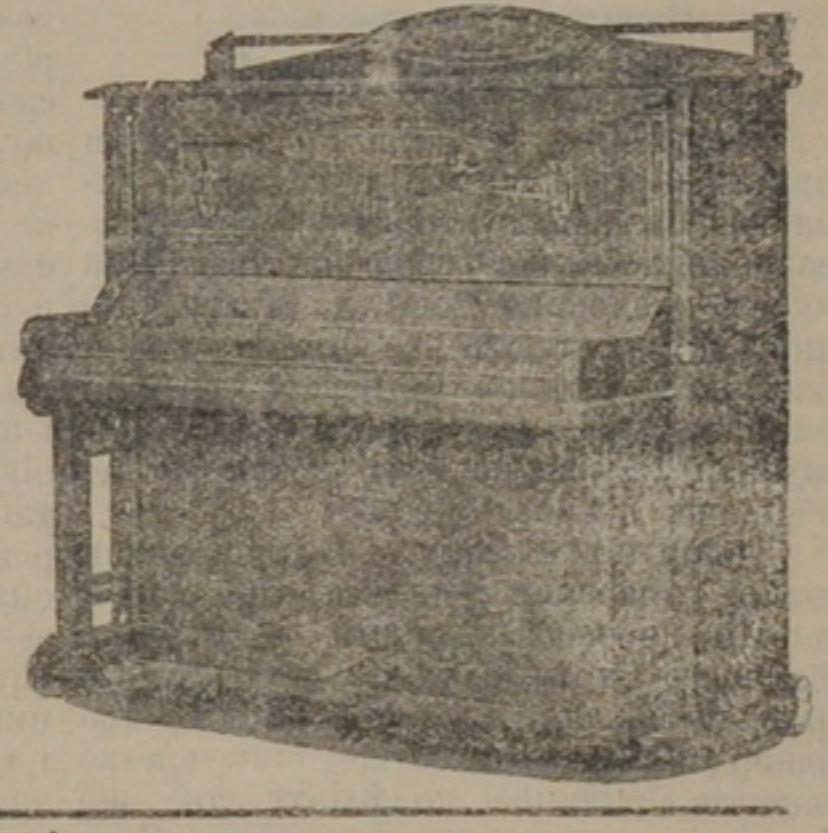
РОЯЛІ, ПІАНІНО ТА ФІСГАРМОНІІ

кращих російських і закордонних фабрик, всі струнні і духові музичні струменти: скрипки, альти, віолончелі, флейти, кларнети, труби, бубни, барабани, попітри, камертони, струни і причандали так і ноти для всіх струментів і для співу найвигідніше купити в головному депо музичних струментів і нот.

Г. І. ИНДРЖИШЕКА

Київ, Хрещатик, 41, бель-етаж.
Преискуранти висилаються по замовленню.

Літній театр Клівського Купецького Зібрання

ТРУПА УКРАЇНСЬКИХ АРТИСТІВ **Миколи садовського.**

Сьогодні, 2 липня, 1) **Брехня** др. на 3 д. з співаками Деле. 2) **Вечерниці** муз. карт. на 1 д. муз. Нішчинського. Завтра, 3-го 1) **Наталка Полтавка** оп. на 3 д. 2) **Як ковбаса та чарна, то минеться й сварка** ком. з співаками на 1 дію.

Початок о 8 1/2 год. веч.
Квитки продаються з 11 г. ран. до 2 дня і від 6 до 10 1/2 год. веч.
Особи, що взяли квитки в театр, за вхід в сад не платять.
Відомі. режисер М. Садовський.

Городський сад і театри „ШАТО-де-ФЛЕРЬ“

Дирекція В. М. ДАГМАРОВА.

НОВИЙ 2-й ГОРОДСЬКИЙ ТЕАТР „ПЕТЕР-БУРЗЬКА ОПЕРЕТА. Сьогодні, 2-го Іюля, „Ночь в Венеції“.

Завтра, 3-го, **„Уличная графиня“**. 5-го бенефіс В. САБІНІНА вист. буде: „БОКАЧЧІО“. Квитки прод. в магазині Фр. Коген. (Хрещ., 25). Гот. „Ніший студент“, „КОРОЛЬ ВЕСЕЛИТЬСЯ“ і ин.

Критий літній театр Українська трупа **Т. Колесниченка.**

Сьогодні, 3-го, **„ГАРКУША“** на 4 Українські співи. Завтра, 4-го, **„Дурисвіт-Дус цинтеле ід“**. Нова програма. Квартет **„Душогуби“** на 5 л. Тогобачого. Квитки прод. в „Шато“.

В саду нова програма. Квартет **„Бобров і Курашов“** лічезна програма. КОНЦЕРТИ сібірських бурлак. Відомі виконав. циганських романсів і російск. побутов. пісень.

В. К. ВАРВАРОВОЙ.

Управ. садом К. ШУР. Адміністратор М. П. Клопотовський-Ісаров.

„Українская Жизнь“

29-го Іюня вийшла и разсылається подписчикам 6-я (Іюньская) книжка журналу

„Українская Жизнь“

СОДЕРЖАНИЕ: 1) Украинская национальная идея и ее правовые основы. Проф. М. П. Чубинского. — 2) Приказ жизни. (Къ дебатамъ въ Государственной Думѣ по украинскому вопросу). С. А. Ефремова. — 3) Законопроектъ о печати и украинская пресса. В. В. Садовского. 4) Украинское Общество „Просвѣта“ во Львовѣ. М. Возняка. — 5) Задачи украинскихъ юристовъ. И. В. Лебединского. — 6) И. Франко — поэтъ национальной чести. (Окончаніе). С. В. Петлюры. — 7) Краткій очеркъ развития кооперативовъ на Волыни. Д. Марковича. — 8) Новые матеріалы изъ переписки М. П. Драгоманова. (М. М. Стасюлевичъ и его современники въ ихъ перепискѣ). И. Л. — 9) Украинское происхождение пѣвческихъ костюмовъ въ кафедральныхъ соборахъ Россіи (справка). К. Ш. — 10) На украинѣ и въ ея. — За мѣсяць. — Украинскія книги въ народныхъ бібліотекахъ Харьковскихъ губ. С. О. Сфрополько. — Юбилейные дни И. Франка. — Открытое письмо М. В. Родзянко отъ бывшаго члена 1-й Думы П. М. Чижевского — Протестъ украинцевъ. — 11) Библиографія. 12) Литературная лѣтопись. Книжки, поступившія въ редакцію. 13) Объявленія.

Новий галицький сойм.

(Од власного львівського кореспондента).
Львів, 30 Іюня.

Вибори до галицького союму вже покінчені. Складається він, — крім 12 вірлістів, з того 9 поляків і 3 українців, — 149 послів, яких національний і партійний склад такий:

України:
Українські націон демократи . . . 23
радикали 6
безпартійні 1
„Старорусини“ 1
Москвофіли 1

Польки:
Подоляки 40
Краківська консерват. група . . . 25
Демократи 16
Людовці 15
Христ.-народній союз 8
Вшепольки 6
Безпартійні демократи 4
Поступові демократи 2
Німець 1

в попереднім сойм, треба вважати зникшим.

Це, очевидно, проволоче справу виборчої реформи. Коли-б прихильники компромісу мали потрібну більшість, тоді могли-б не оглядатися на противників і за одну коротку сесію поладити справу. А так почнуться знов безконечні переговори. Польські партії компромісу в своїй пресі вже заявили, що вони тепер не почувуються до обов'язку ініціатив в пій справі та що обов'язок ведення переговорів спадає тепер на ворогів компромісу. А вороги компромісу також заявляють, що вони найперше старатимуться довести до згоди в польськйм таборі, а після приступлять до переговорів з українцями.

Одначе, цим проволоченням справи нам, українцям, нема чого дуже журитися. Коли-б польська сторона була додержала компромісу, то, очевидно, й українські послы були-б додержали його. Але з другого боку того, що відносини в польськйм політичнім таборі склались так, що про додержання компромісу не можна й думати, — нема чого жаліти. Бо той компроміс склався серед таких обставин, коли українських послів було всього 16, а ціла українська національна група, разом з москвофилами, рахувала всього 21 посла. Тепер відносини основно змінилися в нашу користь. Українська національна група нараховує 32 послы, з яких усі — з винієм одного москвофила — творитимуть одноцільний український соймовий клуб. А клуб, зложений з 31 посла, може зайняти в нових польсько-українських переговорах инше становище, ніж клуб, зложений з 16 послів, становище, яке більш відповідало би національним інтересам українського народу.

польська сторона — ні. І тому ми можемо ждати, доки виборча реформа не буде переведена відповідно національним інтересам нашого народу.

радити в сойм по инші справи, — то коли обструкція 16 українських послів могла перешкодити працям сойму, то тим більше зуміють це зробити українські послы тепер, коли їх сила подвоїлася.

Що до тактики українських послів, то провідник українських послів д-р Кость Левинський на конференції з президентом міністрів граф Штірком, яка відбулася минулого тижня, заявив, що українські послы стоятимуть і далі на тим, що без поладження виборчої реформи нема сойму, значить, не допустити до інших праць у сойм, доки не буде поладжена виборча реформа. А що-до становища в справі виборчої реформи, — заявив він, — що коли польська сторона повадила компроміс, то тепер за нею черга виступити з новим проектом, а тоді українські послы означать своє становище.

Щоб бути готовими до переговорів, українські послы вже виконали свою клубну організацію. Сталося це на з'їзді 27 Іюня, який скликав для цієї цілі голова українського клубу в попереднім сойм, д-р Кость Левинський. На цім з'їзді всі українські послы (23 національні демократи, 6 радикалів, і 1 безпартійний) заявили, що закладають одноцільний український соймовий клуб. На з'їзді явився також д-р Король, бувший провідник москвофілів (в спискові послів названо його „старорусином“) і заявив, що поки-що вступає до українського клубу як гостітант („гість“), а після, коли поладодить деякі формальні справи, просять прийняти його на дійсного члена клубу. На це зібрані згодились, і д-р Король брав участь в нарадах з'їзду.

До президії клубу вибрано: д-ра Кости Левинського (н. д.) головою, д-ра Івана Макуха (р.) і д-ра Євгена Петрушевича (н. д.) заступниками голови, д-ра Ловгіна Цегельського (н. д.) секретарем, радника Теодора Рожанковського (н. д.) заступником секретаря. Голова й обидва заступники голови остали ті самі, що були і в попереднім сойм.

Далі ухвалено утворити окрему парламентську комісію, до якої входила би ціла президія і ще три члени: д-р Володимир Бачинський (н. д.), радник Іван Кивелок (н. д.) і д-р Микола Лагодинський (р.).

Своє становище в справі соймової виборчої реформи означив український клуб отцим, одногослоно ухваленими резолюціями:

1. Український соймовий клуб стверджує, що ціла українська суспільність знову солідарною акцією при останих виборах заявила рішучо за без-

З 5 Іюля і до 12 Іюля в модно-мануфактурному і сукняному магазині, під фірмою

„М. Ф. Котляровъ и Черноголовкинъ“

Наступник **Е. С. СРАБОВ.**

Велика розпродажа

всього краму, а також і того краму що зостався після сезону по всіх оділах. Весь крам продається по дешевих цінах.

У ПОЛТАВІ

Купувати „РАДУ“ окремим №№ і передплатувати можна: 1) в „Українській книгарні“ — Петровська ул. будинок Ворожешкина, поруч з „Сарою, готел. 1 2) — книгарня Г. Марковича, бульвар Котляревського.

У ХАРЬКОВІ

передплатувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна в „Українській книгарні“ — Петровський пер. 18. Там-же можна купувати Раду зі оремими №№-ми.

проволочним ухваленням соймової виборчої реформи на справедливих, демократичних основах, уважаючи її за невідкладно кончею потребу так з національно-політичного як і з суспільного погляду, як також за для промощення шляху для згідного співжиття обох народів краю.

II. Український соймовий клуб ствержує, що завдяки як найдалше йдучій уступчивості українського соймового клубу в попередній соймій заключено між польською соймовою більшістю й українським клубом компроміс в справі виборчої реформи, який однак опісля був зрівняв польською консервативною групою.

III. Маючи на увазі, що наслідком значного скріплення української репрезентації в соймій, як також наслідком змін в польській репрезентації склад нового сойму підляг значним змінам, що витворило непевність, яке становище займає теперішня більшість польської соймової репрезентації до заключеного в попередній сесії компромісу, український соймовий клуб, виждаючи означення становища польської сторони до справи виборчої реформи та застерігаючи собі вільну руку, робить залежним порішення свого становища в цій справі від становища, яке займе польська сторона.

IV. В кінці український соймовий клуб обстоює непохитно становище українського клубу попереднього сойму, що на порядку праць найближчої сесії сойму на першій місці має бути поставлена справа соймової виборчої реформи.

Дитина простого робітника кооператора—9—10 літ краще свідомо кооперативно, ніж багато наших привидливих кооперативних товариств. Чому не так—кожному ясно, хто знає, що у нас грамотних, як кіт наплакав. А неграмотного чи притягнеш книжкою? Ну, а про інше нема чого й згадувати. Тому то й сумно так стає, коли переглядаєш по-тижній численну вже кооперативну літературу. Серед трітків звісток ріжних там рідко і так мало зустрічаєш про заходи т-в до виховання своїх товаришів. Де-не-де хтось впорядить читання по кооперації, роздасть листки, переділять літературу. Ледве раз на місяць наблизь на таку пріємну, відрядну звістку. І от серед тих пустині кілька раз прийшлося нам натрапити в українській пресі—«Світовий Зірниця» та «Рада» на своєрідне і незвичайно цікаве явище—кооперацію в школі. Всього чотирі випадки таких зустріли ми на протязі кількох років. Три з них в газетках, а про один ще недавно розповів нам вчитель, що звернувся до нас за порадою в цій справі. В двох випадках наведено повний баланс цих дитячих кооперативів і поділ чистого зиску, який ми дозволимо собі навести тут: «Обмот»—шкільної товариської крамнички за три місяці: Баланс: Крамничка мас (актив):

було багато—за ними і батьки прислухались би до справи, а діти—коли вони виростуть—вони стануть справжніми кооператорами, вони внесуть ту гарну ідею в справу торгів, яку живе кооператив споживачів за кордоном, де вона давня, нечувані діла утворила, слухаючи про які, так і здається, що чуєш оповідання з казки тисячі і одної ночі. Тим і гарний цей шлях, що починаючи наче з збавки, веде він до того, щоб поробити з дітей розумних людей, готових до дружної спільної, гуртової праці. До праці, в якій заховеться зоря кращої долі, кращого громадянського життя. Чи зуміють наші діти підійтись до тої праці? Про це яскраво говорять дві речі з тих дуже мізерних прикладів, що ми маємо і що навели вище. Перше,—поділ зиску, який зробили діти. Поглянемо—в одній школі вони крім правильного поділу на капітал дають ще частину на допомогу дітям вчителів.

Як гарна риса взаємної допомоги проглядає тут! В другій—всі гроші оддають на просвіту, на книжечки, що потрібні їм, як повітря, як сонце. Друге—примітка вчителя другої школи, що діти все роблять самі. А пригадайте, скільки товариств загинуло через невміння селян вести справу? Як бачимо, діти гарно розуміють дух кооперативу, скоро привчаються до ведіння торгівлі, самі керують товариством—як члени правління. Нам злясться, що ми не помілилися, коли скажемо, що ці діти, коли виростуть, стануть свідомими членами великої товариської крамнички, бо товариська справа буде для них добре відомо, бо до неї звикли вони змалку. Коли-б при таких крамничках серед школярів та додати ще відповідне кооперативне оточення, розвінчати по стінах школи плакати з кооперативними заповідями, словесами великих кооперативів і т. і., які учні вивчали-б і провадили в своїй практиці,—тоді з певністю можна сказати, що в справі зміцнення нашого молодого кооперативного руху, в справі поглиблення його—нема кращого і користнішого способу. Це ми хотіли-б зробити ясным для всіх, хто стоїть близько до нашої школи. Пригляньтесь до цієї справи, спробуйте самі завести у себе такий дитячий кооператив і про наслідки цієї праці пойдіть до часописів. На жаль, ми так мало маємо прикладів. Все, що ми згадали, не вичерпує справи і не дає права навіть робити висновки. Але ми певні, що ще багато таких же невідомих прикладів заховано по селах і містах. Тому прохаємо всіх, хто знає про дитячі кооперативи, про спроби завести їх і наслідки тих спроб—подати нам докладні відомості по такому плану: як давно існує кооператив; який його склад (дітвачка, хлопчачка); який його склад (дітвачка, хлопчачка); як вівся оборот; баланс; чистий зиск; як його поділено. Як впливає кооператив на дітей, на їх батьків; як ставляться до цієї справи діти, батьки їх, сторонні?

Нехай товариші тих вчителів, що зуміли діти до такого влучного вирішення справи кооперативного виховання, підтримають нову рослину, виховують її і дадуть грунт для розвитку. Коли ця ідея заохотить багатьох, втілять в дружну роботу і принесе нам нове покоління вихованих кооперативів—тоді ми з певністю скажемо—кооперація у нас стоїть на міцному ґрунті і велика заслуга в цьому вчителів.

Членів було 63 душі. Паїв тут не було і запасного капіталу теж не було. До цього додає вчитель: «В новому шкільному році крамничка знов відкрита, але клопоту я маю з нею мало. Тільки переглядаю крам, коли його приймають, та розписують в книзі казначейській. Решту все діти самі ведуть». Про третій кооператив сповіщають, що основного капіталу мав він 2 руб. 15 коп., який склали учні паями по 5 коп. Торгували папером, чорнилом, перами і т. і. За час вчення те товариство мало 5 руб. 82 коп. чистого зиску. Цей зиск разом з основним капіталом учні повернули на купівлю книжечок для читання.

Про четвертий кооператив ще не одержали докладних відомостей. Як бачимо, наші непомітні, але великі працівники на ниві народній—вчителі—самі додумались до тої форми, яка так потрібна в розвитку нашої кооперації, яка може принести величезну користь, коли на неї звернути увагу всім, хто близько стоїть до дітей до школи. Цьому явищу ми радіємо од душі. І є чому радіти. Наша дійсність ясно кажує, що з старших неграмотних селян незвичайно трудно при наших умовах витворити справжніх кооперативів. Ну, а з дітей? Адеже ж кажуть: «Які виростуть діти, такий буде й світ». Творча думка наших вчителів намітила правильний шлях—виховувати тих, що найбільше здатні до нього, що ще не поповані, не забиті життям. Коли б таких дітей

обернулись: чи не він сам часом отой «лев», тільки в ляглий шкурі? Принаймні, молдавани напевне читають його «приязні» статті не без замірання серця.

В останній книжці «Світла» В. Мировець, нагадуючи, що вже минуло три роки, як помер Борис Грінченко, доводчи, що ще живий стоїть перед нами образ цієї надзвичайної людини, бо живі ще ті ідеї, за які він оддав усе своє життя.

Везимни сумом доводиться признатись, що ми ще нічого майже не опинили з того, що заповідав нам, освітити всім своїм життям, наш дорослий, наш великий читач. Живий ще серед нас Грінченко, бо його ще в нас крадо українське громадянство буде йти тим шляхом, який проказав він—«бо ще живі, що не перейшли в життя, бо втратили свого апетиту і великі ідеї, якими корувався і який служив вип. На нас, що мусимо вести далі справу, який пропавши в своїй славі Борис Дмитрович, азевть своїми обов'язком провести в життя ті всі ідеї та закрити, які і власний прикладом, і своїми літературними творами заповідав він нам».

З'їзд драматичних письменників. Свою драматичних письменників клопочеться перед урядом про дозвіл скликати II загальноросійський з'їзд драматичних письменників. Програма з'їзду має бути така:

- 1) Літературна конвенція з Німеччиною та Францією.
- 2) Перегляд законів про театр; проект порівняння театрів з торговими підприємствами з обов'язковим веденням торгових книг; в зв'язку з цим перехід од існуючої системи збирання авторського гонорару до закордонної системи «тантєм».
- 3) Питання про реформу драматичної цензури і заснування особливого драматичного комітету з участю громадських представників.
- 4) Непорозуміння, які виникли на ґрунті нового закону про авторські права, і питання про необхідність сенатських роз'яснень деяких незрозумілих параграфів цього закону.

Ієромонах Феодан. Недалеко од Ізмаїла в Успенському монастирі був настоятелем ієром. Феодан. Господаровав він там, як сам хотів, рахунків не вів ні яких і коли спитався єпископ, на що він так робить, ієромонах Феодан одказав: «Дія Бога не потрібна бухгалтерія». Та консисторія цим не задовольнилась, почала слідити за Феоданом і зробила ревізію, яка викрила розстрат. Тоді єпископ скинув його з настоятельства і наказав їхати в Курківський монастир. За два дні до цього на кауку ієромонах Феодан обікрав монастирську касу і втік в Румунію. Гадають, що цей ієромонах вкрав з каси 200 000 руб.

Купують жінок. В останній час в Карангайському степу стало мало жінок, бо чогось умирають, і карангаєць жениться на карангайці тільки тоді, як він багатий. Через це ногайці привозять тепер в степ росіянок, а оренбурзькі та астраханські татари—своїх родичок і навіть дочок, котрих продають за гарну ціну. Недавно, як пише «К. Вл.» в Тереклі-Мехте була продана з аукціона астраханська татарка. Продав її дячок. Покущів було більш 10 душ; кожний з них пильно обдивився «крам», а де-які навіть пробували помагати з нею, що не дозволяється магометанськими законами. Ціна була призначена 50 карб., а як стали покупки сварились, то підігнали до 200 карб. І купив один ногаєць і в той же день повінчався.

Польсько-литовські мусульмани. В городах—Вільні, Вітебську, Двинську, Мінську та інших живе скільки тисяч так званих польських та литовських татар, яких правительство скільки віків тому переселило сюди для воєнної оборони країни. За цей час вони живили асимілювалися з місцевими жителями і балакають тільки польською та литовською мовами. Не дивлячись на те, що не знають ні арабської ні татарської мови і живуть завше з християнами, вони лишлись вірними ісламу. До цього часу вони дуже вороже ставились до вищої освіти та до жіночого питання. Поміж невеличкими гуртками мусульманської шкільної молоді мусульманок не видно зовсім. Визвольний рух розбудив мусульман і вони почали откривати русько-татарські школи. Одна з таких шкіль була і в Мінську та її закрили, бо не могли знайти вчителя. В одному з останніх номерів «Вакга» пишуть з Мінська: польські татари бажують учитися по-татарськи і шукають вчителя, який би знав татарську, польську та московську мову.

Ловля риби в Дніпрі. З Дорогобужа повідомляють, що на верховній Дніпра риба ловиться кепсько. В тих місцях річки, де років 5—6 тому попадались десятками пудів великі судаки, шукати та ліпш, тепер цієї риби майже немає зовсім. З весни і до пізньої осені дорогобузькі міщани їздять по Дніпру і ловлять рибу, бо вони тільки з цього й живуть, а тепер багато рибалок бідують і шукають інших заробітків.

Всякі звістки. Естляндський губернатор дозволяє зборам робітників ознайомлювати з законом про страхування робітників. З приводу цього в естонській газеті «Таліна Театра» була стаття, в якій писалося, що діяльність губернатора порушує правила про збирання. Тепер цю газету, наче-то за розповсюдження неправдивих чуток, оштрафовано на 800 карб.

Лодзі повідомляють про дуже

тяжке економічне становище робітників-забастовщиків. «Варшавск. Мысль» пише, що лодзьські робітники почали їсти конину. Багато поодкривано мясних крамниць на краю города та в робітничих районах, де продають тільки конину. В дешевих ресторанах теж готують страви з конини.

До Петербурга вернулась з архангельського повіту експедиції археологічної комісії. В місцевості «Красная гора» знайдено багато річей камінного віку, десять горшків з орнаментами, стріла наконешників з списів.

З'їзд прикащиків. 29 іюня в Москві одкрився з'їзд прикащиків. Першого дня з'їзд вибрав президіум, секретарів і вислухав привітання. В з'їзді беруть участь 256 членів і 22 особи, що являються знавцями прикащиків справи. Засідання одкрив президент організації комітетету по скликанню з'їзду Грінбер. В президіум вибрано Керенського (трудовик), Патиха (марксист), Бендера (марксист) і Гінзбурга (св. маркс.). За секретаря вибрани Самсонова (поступовець). В промові Керенський, дякуючи за честь, каже: «Я закликаю до солідарності на користь багатомільйонного класу, представниками якого ви являєтесь. Будем намагатися довести з'їзд до кінця. Розуміється рахуючись з тим, оскільки це дозволить достойство з'їзду і того класу, якого ми є представниками. В еднанні—сила. Деякі живі еднанні! Представник польських організації заявив: «Нас, що з'їхались тут, одзначає культура і історичне минуле, але з'їздуне оборона праці. Коли засвічуються вогні на Вислі, вони відбиваються в Москві-Річці і в Неві». Служащий в споживчому т-ві висловлює жаль, що служачі кооперативів на з'їзд не допущені. «Ми знаємо, що без організованого впливу на кооперативний капітал і без зв'язку з робочим класом ми не здійсимо своїх вимог. Нехай живе торговий російський пролетаріат!»

Депутат Керенський од трудової групи каже: «Нехай з'їзд явиться новим етапом в боротьбі всіх трудящих за кращу будучину». Од кадетів вітає з'їзд депутат Шелкін. Депутат с.-д. Маліковський похвалює не внесений в список членів з'їзду і, коли він хоче говорити, пристає забороняє. Голова з'їзду Керенський за нього читає привітання з'їзду од с.-д. фракції. Од єврейських прикащиків говорить Гінзбург: «Ми думиємося в межі оселістю. Ми хотіли послати 50, а послали тільки 20 делегатів на з'їзд. Вибравши мене в президіум, ви показали своє відношення до наших гнобителів. Ми сподіваємось, що з'їзд найде відповідну форму протесту».

Сибірський делегат од торговельних службовців заявляє: «Я говорю од знеможених в тяжкій боротьбі, я передаю, що вони не втерляють віри в силу організації. Вони програли, бо були зле організовані. Але після з'їзду, вернувшись на міста, треба працювати над організацією». Вікні привітань пристає заявляє, що промови говорили не по суті і закриває засідання. На другий день з'їзду, 30-го панує діловий настрій, питання вирішують хутко.

Після докладу про діяльність організаційного комітету—про діяльність його по скликанню з'їзду, виникають непорозуміння. Загал з'їзду дякує комітетові за працю. Єврейські ж представники заявляють протест проти редакції прохання комітету перед міністерством про дозвіл євреям взяти участь в з'їзді. Делегат од Білостока Ефрос одмовляється од праці на з'їзді. Прийняли формулу переходу марксистів, де говориться, що підготовча діяльність комітета зроблена добре, а «форма прохання не досить вдала».

З'їзд після телеграми Коковцеву, Маклакову і Тимашеву з проханням дозволити організувати з'їзд з'їзду, або хоч виконуючу комісію для здійснення постанов з'їзду і внести це питання в програму праць з'їзду. Порядок праць такий. Загальні збори будуть в середу, п'ятницю і неділю. З понеділка до середи працюватимуть три секції—про договір найма, кватирна і про промислове оподаткування. Потім будуть інші 4 секції. Вибрано кілька комісій. Проходять списки марксистів, підтриманих народниками.

Польсько-литовські мусульмани. В городах—Вільні, Вітебську, Двинську, Мінську та інших живе скільки тисяч так званих польських та литовських татар, яких правительство скільки віків тому переселило сюди для воєнної оборони країни. За цей час вони живили асимілювалися з місцевими жителями і балакають тільки польською та литовською мовами. Не дивлячись на те, що не знають ні арабської ні татарської мови і живуть завше з християнами, вони лишлись вірними ісламу. До цього часу вони дуже вороже ставились до вищої освіти та до жіночого питання. Поміж невеличкими гуртками мусульманської шкільної молоді мусульманок не видно зовсім. Визвольний рух розбудив мусульман і вони почали откривати русько-татарські школи. Одна з таких шкіль була і в Мінську та її закрили, бо не могли знайти вчителя. В одному з останніх номерів «Вакга» пишуть з Мінська: польські татари бажують учитися по-татарськи і шукають вчителя, який би знав татарську, польську та московську мову.

Ловля риби в Дніпрі. З Дорогобужа повідомляють, що на верховній Дніпра риба ловиться кепсько. В тих місцях річки, де років 5—6 тому попадались десятками пудів великі судаки, шукати та ліпш, тепер цієї риби майже немає зовсім. З весни і до пізньої осені дорогобузькі міщани їздять по Дніпру і ловлять рибу, бо вони тільки з цього й живуть, а тепер багато рибалок бідують і шукають інших заробітків.

Всякі звістки. Естляндський губернатор дозволяє зборам робітників ознайомлювати з законом про страхування робітників. З приводу цього в естонській газеті «Таліна Театра» була стаття, в якій писалося, що діяльність губернатора порушує правила про збирання. Тепер цю газету, наче-то за розповсюдження неправдивих чуток, оштрафовано на 800 карб.

Лодзі повідомляють про дуже

тяжке економічне становище робітників-забастовщиків. «Варшавск. Мысль» пише, що лодзьські робітники почали їсти конину. Багато поодкривано мясних крамниць на краю города та в робітничих районах, де продають тільки конину. В дешевих ресторанах теж готують страви з конини.

До Петербурга вернулась з архангельського повіту експедиції археологічної комісії. В місцевості «Красная гора» знайдено багато річей камінного віку, десять горшків з орнаментами, стріла наконешників з списів.

З'їзд прикащиків. 29 іюня в Москві одкрився з'їзд прикащиків. Першого дня з'їзд вибрав президіум, секретарів і вислухав привітання. В з'їзді беруть участь 256 членів і 22 особи, що являються знавцями прикащиків справи. Засідання одкрив президент організації комітетету по скликанню з'їзду Грінбер. В президіум вибрано Керенського (трудовик), Патиха (марксист), Бендера (марксист) і Гінзбурга (св. маркс.). За секретаря вибрани Самсонова (поступовець). В промові Керенський, дякуючи за честь, каже: «Я закликаю до солідарності на користь багатомільйонного класу, представниками якого ви являєтесь. Будем намагатися довести з'їзд до кінця. Розуміється рахуючись з тим, оскільки це дозволить достойство з'їзду і того класу, якого ми є представниками. В еднанні—сила. Деякі живі еднанні! Представник польських організації заявив: «Нас, що з'їхались тут, одзначає культура і історичне минуле, але з'їздуне оборона праці. Коли засвічуються вогні на Вислі, вони відбиваються в Москві-Річці і в Неві». Служащий в споживчому т-ві висловлює жаль, що служачі кооперативів на з'їзд не допущені. «Ми знаємо, що без організованого впливу на кооперативний капітал і без зв'язку з робочим класом ми не здійсимо своїх вимог. Нехай живе торговий російський пролетаріат!»

Депутат Керенський од трудової групи каже: «Нехай з'їзд явиться новим етапом в боротьбі всіх трудящих за кращу будучину». Од кадетів вітає з'їзд депутат Шелкін. Депутат с.-д. Маліковський похвалює не внесений в список членів з'їзду і, коли він хоче говорити, пристає забороняє. Голова з'їзду Керенський за нього читає привітання з'їзду од с.-д. фракції. Од єврейських прикащиків говорить Гінзбург: «Ми думиємося в межі оселістю. Ми хотіли послати 50, а послали тільки 20 делегатів на з'їзд. Вибравши мене в президіум, ви показали своє відношення до наших гнобителів. Ми сподіваємось, що з'їзд найде відповідну форму протесту».

Сибірський делегат од торговельних службовців заявляє: «Я говорю од знеможених в тяжкій боротьбі, я передаю, що вони не втерляють віри в силу організації. Вони програли, бо були зле організовані. Але після з'їзду, вернувшись на міста, треба працювати над організацією». Вікні привітань пристає заявляє, що промови говорили не по суті і закриває засідання. На другий день з'їзду, 30-го панує діловий настрій, питання вирішують хутко.

Після докладу про діяльність організаційного комітету—про діяльність його по скликанню з'їзду, виникають непорозуміння. Загал з'їзду дякує комітетові за працю. Єврейські ж представники заявляють протест проти редакції прохання комітету перед міністерством про дозвіл євреям взяти участь в з'їзді. Делегат од Білостока Ефрос одмовляється од праці на з'їзді. Прийняли формулу переходу марксистів, де говориться, що підготовча діяльність комітета зроблена добре, а «форма прохання не досить вдала».

З'їзд після телеграми Коковцеву, Маклакову і Тимашеву з проханням дозволити організувати з'їзд з'їзду, або хоч виконуючу комісію для здійснення постанов з'їзду і внести це питання в програму праць з'їзду. Порядок праць такий. Загальні збори будуть в середу, п'ятницю і неділю. З понеділка до середи працюватимуть три секції—про договір найма, кватирна і про промислове оподаткування. Потім будуть інші 4 секції. Вибрано кілька комісій. Проходять списки марксистів, підтриманих народниками.

Польсько-литовські мусульмани. В городах—Вільні, Вітебську, Двинську, Мінську та інших живе скільки тисяч так званих польських та литовських татар, яких правительство скільки віків тому переселило сюди для воєнної оборони країни. За цей час вони живили асимілювалися з місцевими жителями і балакають тільки польською та литовською мовами. Не дивлячись на те, що не знають ні арабської ні татарської мови і живуть завше з християнами, вони лишлись вірними ісламу. До цього часу вони дуже вороже ставились до вищої освіти та до жіночого питання. Поміж невеличкими гуртками мусульманської шкільної молоді мусульманок не видно зовсім. Визвольний рух розбудив мусульман і вони почали откривати русько-татарські школи. Одна з таких шкіль була і в Мінську та її закрили, бо не могли знайти вчителя. В одному з останніх номерів «Вакга» пишуть з Мінська: польські татари бажують учитися по-татарськи і шукають вчителя, який би знав татарську, польську та московську мову.

Ловля риби в Дніпрі. З Дорогобужа повідомляють, що на верховній Дніпра риба ловиться кепсько. В тих місцях річки, де років 5—6 тому попадались десятками пудів великі судаки, шукати та ліпш, тепер цієї риби майже немає зовсім. З весни і до пізньої осені дорогобузькі міщани їздять по Дніпру і ловлять рибу, бо вони тільки з цього й живуть, а тепер багато рибалок бідують і шукають інших заробітків.

Всякі звістки. Естляндський губернатор дозволяє зборам робітників ознайомлювати з законом про страхування робітників. З приводу цього в естонській газеті «Таліна Театра» була стаття, в якій писалося, що діяльність губернатора порушує правила про збирання. Тепер цю газету, наче-то за розповсюдження неправдивих чуток, оштрафовано на 800 карб.

Лодзі повідомляють про дуже

Польсько-литовські мусульмани. В городах—Вільні, Вітебську, Двинську, Мінську та інших живе скільки тисяч так званих польських та литовських татар, яких правительство скільки віків тому переселило сюди для воєнної оборони країни. За цей час вони живили асимілювалися з місцевими жителями і балакають тільки польською та литовською мовами. Не дивлячись на те, що не знають ні арабської ні татарської мови і живуть завше з християнами, вони лишлись вірними ісламу. До цього часу вони дуже вороже ставились до вищої освіти та до жіночого питання. Поміж невеличкими гуртками мусульманської шкільної молоді мусульманок не видно зовсім. Визвольний рух розбудив мусульман і вони почали откривати русько-татарські школи. Одна з таких шкіль була і в Мінську та її закрили, бо не могли знайти вчителя. В одному з останніх номерів «Вакга» пишуть з Мінська: польські татари бажують учитися по-татарськи і шукають вчителя, який би знав татарську, польську та московську мову.

Ловля риби в Дніпрі. З Дорогобужа повідомляють, що на верховній Дніпра риба ловиться кепсько. В тих місцях річки, де років 5—6 тому попадались десятками пудів великі судаки, шукати та ліпш, тепер цієї риби майже немає зовсім. З весни і до пізньої осені дорогобузькі міщани їздять по Дніпру і ловлять рибу, бо вони тільки з цього й живуть, а тепер багато рибалок бідують і шукають інших заробітків.

Всякі звістки. Естляндський губернатор дозволяє зборам робітників ознайомлювати з законом про страхування робітників. З приводу цього в естонській газеті «Таліна Театра» була стаття, в якій писалося, що діяльність губернатора порушує правила про збирання. Тепер цю газету, наче-то за розповсюдження неправдивих чуток, оштрафовано на 800 карб.

Лодзі повідомляють про дуже

На Далекім Сході.

У зовнішній політиці Росії є один пункт, що вже більше двох років викликає не аби-яку тривогу серед розважливих кругів громадянства. Цей пункт—відносини Росії до Китаю, які що далі, то стають все гірші. Разу-раз на російсько-китайській границі виникають більш або менш гострі «інциденти», і вже не раз доходило до збройних погорз.

Тепер між Росією та Китаєм виник новий серйозний конфлікт. При нашій повній неосвідомленості в справах Далекого Сходу, одним джерелом інформації являється наше міністерство закордонних справ. Ожкі міністерство наиває причиною конфлікту те, що китайці арештували фельшера Якименка й журналіста Титаренка, чинили угиски російським купцям-турговцям і переганяли в Калгані російську урядову пошту.

Китайське правительство вже перепрошувало міністерство за злі делі-статки, але наше міністерство цим не задовольнилось і вимагає якоїсь сатисфакції. Щоб забезпечити собі виконання своїх домагань, Росія, як повідомляється, «вжила в околицях Цзі-кара екстренних заходів».

Як сказано, при майже повній браку інших відомостей, трудно сказати, наскільки наведе офіційне пояснення причин конфлікту відповідає дійсності. Та це в данні разі й не має великого значення, через що саме виник конфлікт. Досить того, що атмосфера на Далекім Сході дуже насичена легко вибухаючими елементами, й найменша іскра може повести до вибуху. Далеко бо не секрет, що народи Далекого Сходу великої прихильності до Росії не почуввають. Спогади про війну 1904 р. й офіційна згода з Японією забезпечують Росію від посереднього конфлікту з «крайною Сходу Сонця». Але разом з тим не може бути ніякого сумніву в тім, що Японія неофіційно впливає на Китай у певнім напрямку. Шок до Китаю, то він обурений встраванням Росії до монгольських справ. Це все вимагає від Росії особливо тонкої й обережної політики на Далекім Сході, бо за кожним її кроком стежить потайне око Японії.

На жаль, зовнішня політика Росії характеризується двома дуже немиливими моментами: плазуванням перед дужчим і легковаженням слабшого. До того ж наша дипломатія не хоче по заслузі оцінювати сили «слабшого». Саме в цій пункті трапляється сумні помилки. У 1904 р. наша дипломатія не дооцінила сили Японії, й хто не пам'ятає, до яких сумних наслідків це повело? Як би й тепер не вийшло чогось подібного. Сам по собі Китай—величезна загадка, сфінкс, а повескачас треба пам'ятати, що коли б дійшло до війни з Росією, за спиною цього сфінксу завжди буде стояти Японія, не зважаючи ні на які офіційні нейтралітети. Над цю перспективою варто було б подумати, перше ніж приступати до «екстренних заходів».

Кооперація в школі.

Кооперація в Росії кріпне і розвивається. Цифри, що одне добула кооперативна секція виставки, говорять про величезний зріст числа членів кооперативів.

Одних тільки членів споживчих товариств налічують більше 1,000,000 душ, а самих товариств більше 8,000. Цифри дуже гарні і на радісні думки наводять багатьох, хто в тільки вірити, ними керується. Коли ж справді приглянемося до наших хоч би українських кооперативних това-

Крамничка винна (пасів):	
Пайовий капітал	3 р. 65 к.
Запасний капітал	25 к.
Крамничка винна	57 к.
Залог продавця	44 к.
Чистий зиск	57 к.
Баланс	5 р. 48 к.

Поділ чистого зиску:	
До запасного капіталу	09 к.
Дивіденд на паї	28 к.
На поміч вчителівських дітям, учням гайсильської гімназії	20 к.
Разом	57 к.

Президетель правління учень I кл., учень II групи, учениця III групи. Друга крамничка мала на 15 мая

Самогубство коректора. Позавчора застрілися з „берданки“ коректор газети „Кієвлянин“ А. Курат, 22-х років.

Ванація в суді. Вчора припинилися засідання всіх кримінальних відділів київського окружного суду.

Ванація продовжиться до 1-го августа.

В справі кооперативного з'їзду. Організаційний комітет в справі улаштування всеросійського кооперативного з'їзду у Києві звернувся до городської управи за проханням, щоб вона оддала городські казарми під квартиру для учасників з'їзду.

Казарми стоять тепер порожні, бо війська — в лагерьох.

Труси і арешти. Вночі проти поведінки зроблено в Києві скільки трусів. Арештовано 7 душ.

Залізано-дорожня лінія Орел—Здолбуново. Губернська земська управа одержала повідомлення з Петербургу про те, що присяжному адвокату А. Ю. Розенбергу видано дозвіл на концесію на будівлю залізано-дорожньої лінії від г. Орла до ст. Здолбуново.

Серед сахарозаводчиків. Правління загально-російського т-ва сахарозаводчиків, як у нас повідомлялося, звернулося у міністерство доріг за проханням скасувати усі перешкоди що до транспортів палива сахарним заводом, бо ім погрожує вугляний голод. В проханнях було вказано, що на 1 іюня сахарозаводчиків одержали по залізній дорозі тільки 20 проц. замовленого вугілля.

Розглянувши прохання міністерство визначило можливим, щоб сахарозаводчиків причислили до першого ґуртка потребителів, якому вугілля мають надсилати у першу чергу.

Роскопки у Києві. В садибах київського земства на Володимирській вулиці розкопки і досліди ґрунту на вільній від будинків землі, що робив тут з доручення Імператорської археологічної комісії П. Вельмін тепер вже закінчилися. Знов розкопки почнуться в іюлі. Сподівається цікавих наслідків розкопок під домом, в якому тепер знаходиться друкарня К. Н. Мілевського. Там сподівається знайти частину фундаменту стародавньої церкви св. Ірини. Цей фундамент, мабуть, зійдеться з існуючим фундаментом пам'ятника св. Ірини на Володимирській вулиці. Досліди цього пам'ятника і його фундаменту виявили, що капища дійсно діяли від стародавньої церкви; її збудовано з товкої стародавньої глинки.

Досліди в земській садибі виявили, що культурні верстви землі знято ще в минулому столітті. Біля дома на розі знайдено 25 стародавніх могил. Знайдено також фундаменти будівлі квадратної форми.

Зроблено також досліди ваду в садибі. Вал цей тягнувся до Хрещатика. Окрім посуду з глини, тут знайдено печатку великокопняцького періоду в малюнок Божої Матері.

Адміністративна висадка. З наказу міністерства внутрішніх справ адміністративно вислано з нашого краю на 4 роки: Х. Е. Байтальського і І. З. Авенберга і на три роки А. Н. Швацмана.

Командіровка. По постанові комітету в справі будівлі пам'ятника П. А. Століпніну, члена комітету А. А. Кіза командіровано в Італію для огляда і доставки у Київ пам'ятника П. А. Століпніну.

Натуральна і грошева повинність. Міністерство внутрішніх справ повідомило п. начальника краю, що міністерство затвердило постанову сквирського повітового земського зібрання про перенос натуральної етапно-арештанської повинності на грошову.

Пам'ятник М. В. Гоголю. Між членами комітету в справі будівлі пам'ятника М. В. Гоголю виникла думка будувати пам'ятник на площі Богдана Хмельницького перед критим ринком.

„Охрана“. Серед дворників і сторожів на Лукьянівці відкрито шість зареєстрованих злодіїв.

Справа Бейліса. Вчора в розпорядчому засіданні київського окружного суду розглядалось прохання адвоката Пшаківа про визволення 95 свідків в драві проти Бейліса. Суд задовольнив прохання. Прохання Бейліса, щоб виписати деяких експертів ще не розглянуто.

Похорон В. П. Матвієва. Вчора на Гайковому кладовищі відбувся похорон художника В. П. Матвієва.

На труну було покладено скільки віків.

Налітні курси учителів. Вчора закінчилися лекції Н. А. Литовинського (історія) і А. О. Музиченка (педагогіка) Обом лекторам піднесено вітківки.

Одна учителька-курсистка Даниленко, що прийшла у Київ попала під травай і їй одрізано ногу.

Зпер вона в Олександрівській лікарні Учителів без усяких засобів до життя. Київська шкільна округа довжила зібрати на користь її гроші. Вчор між курсистами зібрано на допомогу Даниленковій 60 карб.

Правління київської виставки повідомило п. київського губернатора, що комітет виставки не бере на себе видати по охороні педагогічного музею під час одкриття там одлду виставки музею не знаходяться на території київської виставки.

М. Колодія, котрий катував арештованих (двом він навіть ребра поламав) та вимагав хабарів. Палата присудила його за це скинути в „посади та засадити у острог на 2 міс.

Та ж судова палата розглянула справу селян Бакланової Муравейки, чернівецького повіту, Івана Глушечка й його синів Андрія та Гаврила і Прохора Самсоненка, а також і його двох синів Павла й Кондрата. Обвинувачувано їх усіх за те, що вони написали горілки й побіли в своєму селі поліцейських стражників, котрі затіяли з ними лайку. Палата присудила Гаврила Глушечка та Кондрата Самсоненка у острог на один рік кожного, а усіх останніх — у арештанські роти на півтора роки.

Стародубський окружний суд розглянув справу новозибківського поліцейського надзираєтеля Ельчица, котрий прийшов робити до двора трус та й побив його. Ельчица (котрий за катування й раніше судився) присуджено за це на 5 карб. штрафу.

Кооператив.

Молочарська спілка. В с. Михалківцях, на Волині, одкривається молочарська спілка. Договір вже підписано 23 хазяїна, що мають 137 корів.

Союз кред. т-в. Після губернського з'їзду заворушилися кооперативні товариства на Волині. Кооперативні кредитні товариства думають згуртуватися в повітовий союз.

В районі винницького одлду Державного банку (7 повітів) за 4 місяці цього року одкрито 16 нових кооперативних товариств. Тепер в цьому районі є 45 кредитових та 67 позичково-ощадничих товариств.

Крім цього, в тих же повітах функціонувало 95 волосних банків та 32 громадських позичково-ощадничих кас.

Діяльність адміністрації.

Губернаторська анкета. Полтавський губернатор циркулярно наказав начальникам поліції — подати йому відомості про діяльність акціонерних, промислових, торгових фірм та товариств. Крім цього, наказано негайно повідомити про еврейськ-кієвські в якому городі та повіті їх живе, скільки мають землі і як вони впливають на місцевих жителів, особливо селян.

Староста. Тягнуть до одвічальності маньківського сільського старосту, уманського повіту, Ларіона Юдченка, що брав участь в нападі на дім селянина Т. Костенка, коли було побито вікна і вистрілом з револьвера поранено сина Костенка — Омелька.

Пачальство. Каніво-васильківський з'їзд мирових посередників тільки тепер підраховував, що по двох повітах: канівським і васильківським впродовж минулого 1912 року було притягнуто до судової одвічальності за різні службові злочинства: волосних старшин — 7, вол. писарів — 5, судів — 80, сільських старост — 37, сільськ. писарів — 7, зборщиків — 12 і десятників — 11 чолов.

Година та врожай.

Наш кореспондент з Білоцерківщини (на Київщині) повідомляє, що там, в окремних селах — Пилипці, Матюхах, Трушках, Шамрівці та інших — озимина та ярина вдалася гарні. Пеують їх тільки часті дощі. Коли перестануть і встане гарна година, почувтяться живня.

З Хорола наш кореспондент пише:

Два місяці у нас ідуть дощі. Сіна гинуть. Хліба дуже добрі, особливо озимі, але великі дощі з вітром виложили їх.

Живня місцями почалися 27 іюня.

З павлоградського повіту (на Чернісолавщині) повіт оміляють, що через холодну дощову годину, надії на врожай кепські, особливо на селянських полях. В зв'язку з цим на хлібному ринкові стало тихо: ті, що мають хліб, бояться його продавати, бо сподіваються неврожаю.

Всякі звістки.

Ярмолинський ярмарок. Відомий далеко за межами України ярмарок в м. Ярмолинцях, прокурівського повіту, на Поділлі, перенесено було в це містечко з Тинної ще в 1835 році. І з того часу він відіграв велику роль в економічному житті Поділля. Починався ярмарок, звичайно, за два-три тижні до Петра і Павла, а потім тягнувся ще по два тижні. В останні роки ярмолинський ярмарок почав дуже підупадати і цього року був уже зовсім незначний. Пошкодила йому багато дуже погана погода і в зв'язку з цим невпевні надії на врожай, а також події на Балканах, через які на ярмарок прибуло дуже мало чужоземних купців. Звичайних закупок хліба тепер майже зовсім не було. Коней і худоби продано дуже мало. Був тільки жвавий торг шевською і лимарською шкуркою та смужками.

Про подільську залізну дорогу. Надії на те, що ще цієї осені одкривється рух поїздів по новій подільській залізній дорозі, не справдилися. Дорога, мабуть, ще й через рік не буде зовсім готова. Робота ведеться дуже мляво, а дощі пеують не тільки нову роботу, а й ту, що зроблено торік.

Статистика населення. По відомостях уманського адресного столу в Умані зареєстровано жителів з 1-го іюля 1912 р. по 22 іюня 1913 р. — 46,962.

Всіх треба постріляти. В селі Попівці монополющизна Т. Троцька, розсердившись на акцизників, прийшла до того висновку (в листі, якого вона лишила після смерті своїй сестрі), що їх треба всіх постріляти. Жертвою такого переконання Троцької зробився збірщик грошей Надеждин. Він при-

хав в Попівку і почав щитати гроші. Троцька підкралася ззаду і вистрілом з браунінга вбила його, а після — застрілила себе.

Пошесть. На Волині в луцькому, житомирському, дубенському та старокостянтинівському повітах лютує пошесть сипного тифу.

Всеросійська виставка у Києві.

Київські українські книгарень („Київської Старини“, „Часу“ і „Літ.-Наук. Вістника“), що містяться в одній печатного діла (праворуч при вході на виставку), вже закінчено. В кіоскові гарно прибраному художником д. Судоморою, єсть багато українських книжок, часописів, портретів українських письменників і видатних діячів, сила листовних карток і кустарних виробів. Все це можна купувати в кіоскові по звичайним цінам книгарень.

29-го і 30-го іюня виставку одвідало, не зважаючи на дощову погоду 13,993 душі платної публіки; екскурсантів-учнів було 1044 душі при 86 керовничих; селян і робітників 492 при 18 керовничих.

Вчора одкрився для публіки гірничий одділ; в ньому дають пояснення студентам-політехнікам. В окремих коридорах гірня і шахти показується добування антрацитів, каміної солі і залізної руди, спосіб вивозу з шахт добутого матеріалу, спосіб рятуння шахтарів при нещасливих випадках і т. инш. Тут же виставлено все шахтерське знаряддя. На жаль, в цьому одділі не виставлено вішних карт і діаграм з поясненням, де і скільки добувається каміної вугілля, солі і усякої руди. Адже ж, певно, такі дані єсть і в гірничого відомства і в товариства гірнопромисловців Півдня Росії. Публіка охоче одвідує цей одділ і цікавиться подробицями добування мінералів.

Цими днями почне функціонувати підйомник в гірничому одділі.

Авіаційний одділ упорядкували аж у самому кутку верхньої частини території виставки; одкрився він 29 іюня, виставлено чимало експонатів. Одділ вже одвідало коло 1000 душ. За огляд авіаційного одділу беруть додаткову плату.

Незабаром при вході на виставку одкривається почта і телеграф.

Шкляний дах в критому ринкові й досі неготовий і після кожного дощу в кіосках замокає багато експонатів. Експоненти терплять довоге до лиха, а нарешті постановили доправити дах на власний кошт і, крім того, зафарбувати шкло на дахові.

Сьогодні на виставці одбудеться концерт з участю відомої виконавиці народних пісень С. Башаріної.

Вчора одбулось зібрання експонентів виставки. Прибуло коло ста душ. Постановлено звернутись до комітету виставки з докладною запискою про необхідність негайно упорядкувати територію виставки; звернути особливу увагу комітета на те, що виставка зовсім не рекламується, про що досі комітет дуже мало дбав, і досі в багатьох місцях навіть Росії, не знають про існування виставки. На рекламування виставки експоненти постановили зібрати 10,000 карб. між собою і передати ці гроші комітету.

Далі, нарада експонентів висловила негативну до справи видання спеціального виставочного органу, бо місцева преса досить добре інформує про всі справи виставки, а гроші, які затрачуються на видання виставочного часопису краще, на думку експонентів, повернути на рекламування виставки в газетах.

Вчора ж цю докладну записку експонентів було передано комітетові виставки.

За кордоном.

Ювілей графа Цепеліна.

Цими днями Німеччина святкує 75-літній ювілей з дня народження графа Цепеліна.

Історія про те, як почав літати граф Цепелін, має певну цікавість.

Початок цієї історії припадає на 1890 рік. Графові тоді було вже 52 роки. До цього часу він служив кавалерістом на всенній службі і, дослужившись до генерала, подався в одставку.

Граф ще замолоду цікавився технікою взагалі, а на ідею літання людини в повітрі звернув особливу увагу. Та воєнна служба не давала змоги віддатися улюбленій праці і Цепелін, тільки подавшись в одставку, знайшов час і можливість працювати над ідеєю літання в повітрі.

Багатою неприємністю довелось зазнати Цепелінові з того часу, відколи він вигадував перший проект свого дирижабля. З графа сміялись, малювали карикатури, називали його генералом, що вже „збувся розуму“. І не тільки звичайна публіка так ставилась до Цепеліна, а навіть і спеціалісти. В 1894 році комісія експертів, що була призначена імператором Вільгельмом для розгляду проекту Цепеліновського апарату для літання, визнала той проект не заслуговуючим на увагу. Навіть тоді, коли Цепелін почав літати, спеціалісти все заперечили, що його проекти дирижаблів не можуть бути виконані в дійсності.

1-го іюля 1900 року граф Цепелін вперше підлетів над землею, а в 1909 році перелетів із Фридрихстафена до Берліну.

Вся Європа звернула увагу на цю першу значну подорож в повітрі. В Німеччині цей день був національним святом. Цим літом Цепелін лігав до Відня.

Не вдаючись в критику самого принципу, на якому Цепелін будує свої дири-

жабл, ми повинні зазначити, що Цепелін своєю працею значно прислужився до переведення в життя ідеї літання людини в повітрі. Маючи вже 75 років, він не складає рук і все працює над удосконаленням своєї повітряної корабля.

Поляни й лондонська конференція.

Лондонська конференція після одержала записку од польського комітету, який стоїть на чолі організації рижних політичних польських партій в Австрії, Германії й Росії, що домагаються автономії для Польщі.

Комітет звертає увагу лондонської конференції на хвилювання польського народу в Росії.

„Ваші підшування про загально-європейський мир, — говориться в записці, — надають нам права звернутись до вас із закликком, щоб ви звернули увагу на становище нашої нації й подбали про неї хоча б в такій мірі, як те мали ви намір зробити в інтересах Албанії. Коли така маленька держава, яка має всього населення не більше чверті населення польської столиці, такий довгий час загрозувала загально-європейському миру, то ще більша небезпека може виникнути для Європи, коли наша нація й надалі буде терпіти систематичний гніт“.

Далі комітет звертає увагу на особливу важку становище поляків в Росії й наводить цілу низку засобів, яких необхідно вжити для поліпшення того становища.

Лондонська конференція повинна, на думку комітета, подбати про те, щоб в Росії дали Польщі з Литвою повну державну автономію.

Інтересно також і те, що поляки домагаються однієї межі осілості для життів.

Лист з Баку.

(К. Г. Похверашвілі — грузинський композитор).

Молодий грузинський композитор К. Г. Похверашвілі, виступив в тім році в Баку з своїми творами — вокальними, симфонічними та музично-драматичними.

Грузини, як і українці, дуже кохаються в співах та музиці; грузинські народні мелодії відзначаються оригінальною красою, а часто й глибоким ліризмом.

Грузинські мелодії мають в своїй основі старо-грецькі діатонічні лади, але, під впливом арабо-персів, грузинська мелодія втерляла чистий діатонізм, а натомість придбала багато прикмет, властивих мелодіям персів (хроматизм, тетрахорд з побільшеною секундою, прикраси, або мелізми і т. ин.).

Ді бачимо, грузинська народня мелодія переходила точнісінько через такі самі стадії розвитку, як і мелодія українська (див. Лисенко). Характеристика музич. особенностей грузинських думь і п'єсен в т. д. *). О тепер з'явився і у грузинів музикафаховень, з вищою музичною освітою, прирощений грузини, який не одурався тою сло-
 *). Що жати співала,
 Як малою повилазла,
 З малим розмовляла,
 а пильно заходився збирати розсипані по горах, скелях та долинах чарівної Грузії перлини народної музичної творчості, щоб показати їх світові в відповідній художній оправі.

Грузинів та українців єднає якась особлива взаємна симпатія — це помітно так само в Києві, як у Тифлісі, або чині в Баку. Тому я вважаю не зайвим подати українським читачам деякі відомості про молодого грузинського композитора д. Похверашвілі, який безперечно заслуговує на увагу не тільки своїх земляків, але й кожного прихильника мистецтва.

Костянтин Георгієвич Похверашвілі — імеретин *), син священника, народився в 1879 році, в селі Садмітра, кутаїської губ. Вчився в кутаїській духовній семінарії, де був півчим, а згодом регентом семінарського хору. Скінчивши семінарію, вступив до юреського університету на природничий відділ, а потім перейшов до петербурзького університету і почав вчитися також в петербурзькій консерваторії. Скінчив університет і консерваторію одним з перших учнів (в класі композиції), а тепер веде далі свої музичні студії під керівництвом відомого проф. Бруні.

З творів д. Похверашвілі, які були виконані на грузинському вечорі в Баку, особливу увагу звертають на себе уривки з опери: „Керпта дамхоба“ („Погибель богів“). Сюжет опери взято з часів, коли Грузія прийняла св. хрест (IV ст. по Р. Х.). Найкращий з цих уривків — арія верховної жриці з хором. Арія написана в суто-народному дусі з дуже гарним супроводом мішаюого хору та оркестру. В сюїті для оркестру „Прометей“ („Аміран“) д. Похверашвілі зарекомендував себе не аби-яким симфоністом. Бездоганно покладена на хор народня пісня „Мурман“; гармонія тут цілком відповідає стародавній мелодії, де заховавсь ще старий діатонізм. Багато драматизму в музиці (хор) до вірша славетного грузинського поета кн. А. Р. Церетелі „Дела“. Марш царя Вахтанга (хор з оркестровим супроводом) — воявоначий та бадьорий — робить дуже гарне враження.

Після концерту слухачи (яких було сила і між якими були представники майже всіх націй, що населяють наш „американський“ город) гучними та довгими оплесками вітали талановитого *

го грузинського композитора. Ми-ж, українці, щиро радіємо за братів-грузинів і бажаємо, щоб в особі К. Г. Похверашвілі вони знайшли такого самого невтомного та щирого працюювачника на ниві рідного мистецтва, яким був для нас наш безсмертний Микола Лисенко!

Л. Нобілянський.

Баку, 1913 р.

Останні вісті.

(Телерами С.-П. Т. А. та власні).

Державна Рада.

ПЕТЕРБУРГ, 1. Державна Рада прийняла в редакції Держ. Думи 13 дрібних законопроектів. По докладам фінансової комісії прийнято в ред. Думи 30 законопроектів; в їх числі — про додаткову а ігновку з казни коштів на содержанию сельського й городского духовенства. Прийнято також законопроект про додаткову а ігновку на потреби народної освіти 10 мільйонів карб; при цьому запропоновано відомству православного віроісповідання внести законопроект про прибирання учителям церковно-приходських шкіл за кожне з перших чотирьох п'ятилітніх служб по 60 карб. та про збільшення плати законоучителям тих же шкіл до 60 карб. на рік за кожний шкільний комплект в 50 душ дітей.

Державна Рада ухвалила законопроект про заснування казенної палати в Холмі і про організацію штабів холмських губернських інститутів і городского полицейського самоуправління.

Потім ухвалено в редакції Думи законопроект про ввіз з-за кордону без мита каміної вугілля для казенних і приватних доріг.

Далі ухвалено ще 20 законопроектів в редакції Думи без дебатів і два — в закритому засіданні.

Слідуюче засідання 3-го іюля.

Ярмарок.

ПОЛТАВА, 1. Одкрився Іллінський ярмарок.

Відгуки балканських подій.

ПЕТЕРБУРГ, 1. Сьогодні в Петергофі скликано присіпнутий нараду в справі балканських подій. Ходить чутка, що в четверг буде оповіщено в зв'язку з цим надзвичайно важний урядовий акт.

Болгарський флот в Росії.

СЕВАСТОПОЛЬ, 1. З наказу з Петербургу, начальник севастопольського порта наказав командірові болгарської флотії, що ухилилась від бою з руминським флотом і стоїть тепер в Севастопольському порті, або вийти негайно з порту, або зняти зброю з крейсера „Наді“ і всіх шести мінноносців. Болгари почали знімати зброю з своїх кораблів.

Спростовання польських газет.

ВАРШАВА, 1. Кур. Польський „Варшавська газета“ і „Дар Слово“ заявляють, що відомий меморандум від імені 29 мільйонів поляків уявляє з себе апокріфічний документ і прихильників в Польщі не має.

Бура.

ХАРЬКІВ, 1. Над містом пронеслась страшна буря з зливою. Багато дерев вирвано з корінням; попсовано баштани і городи.

З'їзд народних учителів.

МОСКВА, 1. В Ярославлі одбувся з'їзд народних учителів. Обговорювалось між иншим, питання про худіганство в селі.

З'їзд ухвалив резолюцію, в якій заявляв, що боротьба можлива тільки поширенням освіти в селі.

За кордоном.

Події на Балканах.

ВІДЕНЬ, 1. В останні дні на театрі війни не було великих боїв.

УСКЮБ, 1. Почався рух австрійського війська по всьому фронті сербської границі. Це ставлять в зв'язку з чутками про майбутню анексію Австрії Новобазарського Санджака.

СОФІЯ, 1. Руминський флот з 9 кораблів підійшов до болгарського порту Варни. Болгари не живають проти цього ніяких заходів. Кріпність мовчить. В місті паніка, населення втікає. Сподівається, що завтра румини висадять з кораблів війська.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 1. Турецьке військо захопило матаджинські позиції, очищені болгарами. Настрій в військовій дуже бадьорий.

Султан затвердив постанову ради міністрів про захоплення знов турками області, завойованої болгарами. Всі турецькі чиновники з цих міст вертаються на свої посади. Всі партії вітають діяльність турецького уряду.

ВІДЕНЬ, 1. Тут гадають, що вступ Турції має зв'язок з обіцянкою Румунії і Греції помогти. З другого боку заявляють, що держава ні за що не згодиться дозволити Турції перейти лінію „Мідія-Енос“.

БЕРЛІН, 1. Сербський делегат Павлович обмінявся з великим візирем актами ратифікації мирного договору. Між Сербією і Турцією почалися переговори в справі відновлення дипломатичних стосунків.

ВІДЕНЬ, 1. Вся австрійська преса рішуче вимагає скликати негайно міжнародний конгрес для розгляду всієї балканської справи і рішучого подолання її назапаше.

БУХАРЕШТ, 1. Уряд офіційно спростує газетні звістки про сучинку руминського війська з болгарським при переході Дуная.

В СЕФІІ ідуть приготування до оборони. Будуються форти, робота вде вдені і вночі.

Вісті з краю.

Судові справи.

Суді карт. Виядена сесія київської сувої палати розібрала справу бушногоїривстава ніжинського повіту

3000 ГРАМОФОНІВ і Пластинок 50,000

Радимо! раніш ніж Ви купите ГРАМОФОН або шафон з ПЛАСТИНКАМИ, побувайте в нашому фабричному оптово-розничному складі, де при величезному й різноманітному виборі разумеюте легко вияснитись, що ніде Шведсько-Західному краю неможна купити грамофон краще й дешевше ніж у нас.

Table with 2 columns: Gramophones (Грамофони) and their prices. Includes models like 'Вісімнадцять рублів', 'Двадцять п'ять', etc.

Table with 2 columns: Records (Пластинки) and their prices. Includes models like 'Сірена', 'Стеза', 'Бекка-Гігант', etc.

Торговий дімъ Полякивъ

КНІВ, 52 Хрещатик, 52 (червоні вивіски). ОДІЛІ: в Одесі, Харькові й Херсоні.

Крім того продаються з великою знижкою: піаніно, гітари, мандоліни, гармонії, скрипки і ин. муз. струм. Вимагайте прейс-куранти грамофонів, музичн. струментів і каталоги пластинок. Інгородні замовлення висилаємо по одержанню замовлення.

Болгарська опозиція вимагає одати під суд Данева і весь сучасний кабінет міністрів.

Місце Данева займає Хемодрев, або Генадієв.

Греки і серби заявляють, що мир підпишуть тільки в Софії.

Греція бажає крім Криту й Егейських островів.

БІЛГРАД, 1. В столиці ширяться пошесть холери. Помер, між иншим, видавець відомої в Сербії газети "Пьмонт".

АФІНИ, 1. Болгари по перевалові Кресні одступають далі.

Скрязь греки знаходять силу зброї, припасів і знаряддя. По дорозі з Іштубу в Петрич знайдено 400 підвод з воєнними припасами і апаратами бездротового телеграфу.

БУХАРЕШТ, 1. Болгарський посол в Бухарешті зовсім складом місії 1-го Юля вихав приспінно з Бухарешту в Русук.

СОФІЯ, 1. Болгарська агентська повдомляє, що румунська кавалерія вступила в Сістрію, Добрич, Балчик і в сусідні села.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 1. Тут одержано відомості, що більша частина війська в Чатаджі проти нової війни.

Офіцери протестують, вказуючи на те, що їх семі будують і голодують, бо останне жалювання виплатили ще в марті.

В столиці нова мобілізація. Забирають коней, підводи і худобу.

Згода між Турцією і Грецією певно не одбудеться, бо Турція вимагає, щоб їй повернули Егейські острови, головним чином Мітілену, Хіос і Лемнос.

Лепін—депутат.

МОНГРІЗОН, 1. Бувшого префекта парижської поліції Лепіна обрано депутатом.

Чутки про одставку Берхгольда.

ВІДЕНЬ, 1. Ширяться чутка, що міністр закордонних справ Берхгольд подається в одставку. Місце його займає певно Тіса.

Катастрофа.

САН-СЕБАСТІАН, 1. Між Ендао і друмом один трамвай насочив на другий. Вбито 10 і ранено 50.

ЛОСАНГЕЛЕС (Каліфорнія), 1. Один поїзд насочив на другий. Вбито 12 пасажирів-екскурсантів і 50 ранено.

Револуція в Китаї.

Вийшла 6-а кн. рос. журналу "Голос минулого"; в ній надруковано оповідання—спогоди В. М. Хижнякова "Ізъ рязказовъ бабушки" (1-ша частина під заголовком "Графіня"). В відділі "Хроніка" уміщено по-російськи відозву "Українського Наукового товариства" про заснування в музеї т-ва відділу Т. Шевченка.

Л. Чижиков в Одесі видав книжку: "Г. С. Сковорода. Бібліографічний о немъ матеріалъ". Книжка обіймає 21 сторінку. Знайовано статті, замітки й згадки про Сковороду.

"Рілля". Вийшло ч. 17 часопису "Рілля". Зміст такий:

До читачів. Хроніка. Жнива—Агроном. Про "метелицю"—І. Шоголів. Промежові закони—землемір М. Б. З пацієнтської практики—С. М.—ко. Шакода на опіраках—І. Шоголів. Як робити вино?—С. Хоменко. З хліборобської практики. Дитячі ясла. Гуртом. Агрономи і товариства—агроном Л. Л. Що пишуть другі. По Україні. Про діяльність земств і товариств. З діяльності т-ва "Український Агроном". Запитання і відповіді. Наші журнали.

В липневій книжці київського журналу "Южне Слово" уміщено невеличку замітку про В. В. Антоновича (з портретом) та статтю Н. Животова "Український театр" (По слузаю тридцятиліття).

Театр і музика.

Труппа Льва Сабініна. г. Вороніж. 23 Юня 1913 року закінчила свої вистави Українська труппа під орудою і режисурою Льва Сабініна, яка грала в Вороніжському літньому городському театрі з 1 мая і по 23 Юня.

Слід зазначити, що у цій сезони д. Сабінін дбав тільки про матеріальний успіх і у цій напрямі покладено багато праці, правда, матеріальний успіх труппи мала, а цінні матеріальні од вистав труппи не залишила.

З великим матеріальним успіхом виставляла "Воскресіння" (виставлено 9 раз), "Вампір" 5 раз. Виставлені були ще такі пьеси "Жага", "Вавилон в Лисянці", "Суламиф" на російській мові, "Брат на Брата", "Змарноване життя", "Несподіване щастя", "Гетьман Дорошенко".

Кращі українські пьеси виставлялись по одному разу, і не через те що не мали успіху у глядачів, а з іншої причини відомої хіба тільки труппі.

"Гетьман Дорошенко" мав великий успіх як моральний так і матеріальний, бо публіки було повнісенний театр.

Труппа М. К. Садовського. Сьогодні в літньому театрі купецького саду йде уперше в цьому сезони п. Деде—"Брехня" і "Вечерниці".

Городський сад "Шато". Сьогодні українська труппа д. Т. Колесниченка ставить п. "Гаркуша". Незабаром одбудеться беніфеіс д. Колесниченка.

Російська опера—сьогодня йде оп. Штрауса—"Ночь въ Венеції".

Товариство українських артистів під орудою І. Ф. Зайчука грає в м. Таганчі, канівського повіту. Незважаючи на дощову погоду, труппа має гарні збори. Ідуть пьеси: "Степовий гість", "Тарас Бульба" і инш. Цими днями це товариство, поповнивши склад труппи, подається гастролями маршрутом до Сібіру.

Дописи.

Миколаїв (на Херсонщині). Зібрання старост. На тім тижні на судобудівельному заводі одбулось зібрання старост від робітників, на якому розглядалось питання про збільшення плати робітникам і про збудування столової. Адміністрація заводу вислухала прохання старост і згодилась оддати це питання на розгляд начальників майстерень. А оце цими днями збільшено плату від 10 до 20 коп., але тільки деяким, більш слухняним робітникам на день. Щож до столової, то тут адміністрація поки що обіцяла незабаром збудувати. Коли то буде—хто знає?

Оце в середу 26 Юня, було негайне зібрання старост і адміністрації на котре прибув фабричний інспектор п. Григорьев, зібрання було призначено питанню про більничі каси для робітників. Фабричний інспектор знайомити з законом про каси, йобив прочитати цілу лекцію про це і роздати книжки. Чи дасть та лекція щось нове, чого вони не знали б з промов та

писань правих, прихильників нового закону про каси—побачимо.

С. ШИРОКА-ГРЕБЛЯ, бердичівського повіту, (на Київщині). Місцево життя. Гуртком служачих юзефівсько-миколаївського цукроварного заводу під орудою буталтера Садовського при селі Широка-Гребля цими днями відкрили крамницю споживчого товариства.

До цього гурту прилучились також служачі головної контори юзефівського маєтку нащадків колишнього начальника края Безака під загальним керівництвом В. Куратнікова. Це товариство в числі більш, як сто чоловік, має ще на меті відкрити касу дрібного кредиту а також книгарню і улаштувати музично театральні вечірки.

Ходить чутка, що дирекція заводу хоче з осени біжучого року розпочати будівлю залізничної колії від заводу до Кордівського півстанку південно-західних доріг на протязі без мало дев'яти верст. Дорога ця пройде землями юзефівського маєтку і захватить частину землі флорьяновських селян, з якими дирекція заводу веде баталку. До цієї будівлі селяне сусідніх сел а особливо Широко-Гребельські відносяться дуже вороже через те, що мусять позавитись своїх заробітків.

НАТЕРИНОДАР. Прикащиків і кооператив. Великі суперечки викликали питання про відношення до кооперативного руху у тутешньому "о-вѣ торговель и промисленних служачих".

Питання повстало в числі тих питань, які треба було обговорити до IV все-російського прикащиківського з'їзду, що одбувається в Москві. І от товариство, що складається власне з одних євреїв, розколось в цій справі. Одна частина, визнаючи, що кооперативний рух, як і всяке єднання, зьявляється безумовно поступове радика в такому напрямку провадити по думку і на з'їзді, друга ж частина, більша, виходила з того стану, що кооператив—річ шкодлива для дрібного крамарства, а так, як у нашій країні більшість дрібних крамарів—євреї, то значить—і для євреїства.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Суперечки не привели ні до чого. Делегати на з'їзд вибрали з представників другої течії, але оборонці кооперативі примусили збори вивести постанову, щож усе, що ці представники будуть говорити в справі кооперативі, вони говорили не від імени "общества", як установи, а від свого власного.

Д-р Маркус, Прорізна, 18. Хвороб. мочов. путей сіф. кожн. вен. й жінко 2-5.

Д-р Н. Сергеев. Іранці (сіфі.) венер., кожн. перхоть й випадання волосся. Гоїння сучасн. способами й сухим повітрям. Приємн 2-5 г. крім свят. Музикальний пер., 2. 287

Д-р Черняк В. Житомир, 16. Приємн 9-12 г. 6-9. жінки 1-2. Іранці (сіфі.) вен. мочово-под розст. Водегізобіцид.

Спеціальна Лічєбница д-ра Гольдберга Іранці (сіфі.), венерич., кожн. хвороби й нервно-мочові розстройства. Порада 50 коп. Михайлівська вул. 16. Од 9-2 дня, й 5-9 веч.

Готель "Україна" віддає в кійми Кіп-НАТИ по міс. і па добу недорого. Бульв.-Куар., 34.

Два парубка шукають праці у Київ, зверт. листовно: С. Гелендник, Червонояр. губ., Михайлов. перев. маєток Ерастова Івану Мельничуку.

ТІ знову думаєш? ажеж скільки разів ти упевнився що КУПУВАТИ білизну, треба тільки в магазині

"ЖАК" В. Васильківська, 6 телеф. 33-83, бо на все там гарний вибір і ціни найдоступніші тільки пам'ятай, що вітних одділів у Київі він не має.

Шукають інтелігентну (бажаю з вищою освітою) УКРАЇНКУ зн. повн. мови і музику, який можна дозвучити вихован. хазяїня (11 років)—сироти. Адреса: Євстахіяград, Херс. г. Н. В. Левягокому. 546

Буфет в аренду оддається в клубі "Родина" Вел.-Володимирська, № 42. Снитати єгоном. 544

Швейні машини ручні і пожеві всіх систем, продаються НЕДОРОГО можна і в розстрочку

Полякин, Хрещатик, 52.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Самовчитель гри на бандурі (кобзі). ПОВНА ШКОЛА з додатком пісень скомпонував арт. Імператорських театр. ВАСИЛЬ ОВЧИННИКОВ. Ціна і карб. Продається по всіх українських книгарнях. 528

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА КОМПОЗИЦІЯ на слова Т. Шевченка "ВІТРЕ БУЙНИЙ" МУЗ. ІВ. ГЛЕЧЕНКА Solo для баритона або меццо-сопрано з супр. фортепіано. Виписувати можна по такій адресі: г. Рига, Столбова, 59, кв. 7. Ив. Ив. Васильченко. Книгарням звичайна знижка. Хто виписує не менш 10 прим., користується 10% знижк. Ціна прим. 40 коп.

КНИЖКИ Л. Пахарецького. "Пожовкле лисття", книжка давній п. 20 к. "Буденні оповідання", книжка оповіданій п. 40 к. "Мехай живе життя", драма п. 4 к. (заборонена до вистави) п. 25 к. "Євреї", пьеса на 4 д. Чіркома в переклад. Л. Пахарецького, з перелом. С. Петягори п. 25 к. (до вист. дозволено). 3-386-1

Геть руки! "Юроксиль" без хлору, брз соди сам мисє білизну без мила. Після годинової парки білизна приймає найбіліший колір. ВИМАГАЙТЕ ВСЮДИ білиця 20 коп. Південно-Російське товариство торгівлі дитячим крамом у Київі. 609

ПІАНІНО коєц кращ. придворч. закордон. фабр. Гурфора, Кваїята, Любїтца, Гріонєра, Узьбїрца, Бартоля й инш. ПРОДАЮТЬСЯ НЕДОРОГО, можна в розстрочку.

Полякин, Хрещатик 52.

Непередплатини "РАДИ" можуть купувати в "Українській Книгарні" (Київ, Безаківська, 8).

за пів ціни оці видання:

- 1. Вік, три томи, за том по 1 карб.
2. Літературний збірник О. Конопницького. 1 карб.
3. На вічну пам'ять Котляревському. 1 кар. 75 к.
4. Левіцький Ів.—Повісті, т. III 75 к.
5. Мирний П.—Перша книжка творів. 65 кп.
6. Друга книжка творів 75 к.
7. Коцюбинський—Оповідання т. I. 75 к.
8. Грінченко—Пісаня т. I і II по 75 к.
9. Сидницький—Любощацькі. 81 к.
10. Марко Вовчок—Оповідання, т. I і II по 3 к.
11. Крижський—Пальмове гілля. 5 к.
12. Чернявський—Зорі. 5 к.
13. Бордуляк—Оповідання. 10 к.
14. Франко—Збірник творів, т. I, II і III по 35 к.
15. Грушевський—Оповідання. 20 к.
16. Яновська—Оповідання. 40 к.
17. Стефанік—Оповідання. 35 к.
18. Хвиля за хвилею. Збірник. 50 к.
19. Грінченко—Оповідання. 40 к.
Ціну визначено за знижкою 50%. Замовляючи книжки, треба прислати в книгарню друковану адресу, з якої приходять "Рада".

Полякин, Хрещатик, 52.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Золото бриланти, срібло, годинники ріжких фабрик пропонує у великому виборі ФАБРИЧНИЙ СКЛАД Клавдія Сергійовича РОГІНСЬКОГО. 89, Олександрівська, телеф. 20-95.

Література, наука, умілість і техніка.

Мусульманська преса. По офіційальним відомостям, видавничя діяльність мусульманів, що живуть в Росії, дала такі наслідки в 1912 році: на татарській мові видано 361 книжку, з них 249 в Казані, центрі культурного розвитку приволзьких мусульманів; на арабській мові видано в 1912 році 25 книжок, на киргизській 36 (всі в Казані), на сартській 40, на азербейджанській 21, на персидській 9, на казікумхській 6, на аварській 5, на турецькій 5, на осетинській 3, на даргінській 2, на кабардинській 2, на чеченській 1.

Всього книжок, виданих в Росії на мусульманських мовах в 1912 році, коли додати до цього перекладну літературу і словарі, нараховується 608 назв, виданих в 2,812,130 примірниках.

Репресії в 1912 р. впали (крім часописів) на 10 видань, три видання кофисковано.

Вийшов "Отчетъ Благотворительнаго общества изданія общепользенныхъ и дешевыхъ книгъ" за 1912 р.

Ів. Глєченко власним коштом видав свій роман на слова Т. Шевченка "Вітре буйний", solo для баритона або меццо-сопрано.

Вийшло ч. 13 "Доброї Новини". Зміст: 3 поезій Ів. Франка: "Хлібороб", "Був у нас мужик колись", "Що чувати вдома і на чужині", "Два світи", Д. Мережковський: "Сакіа-Муні", А. Рудевич: "Жнива", Ів. О.: "Про початок письма", Г. Келлер: "Мораль", М. Ч.: "Що розказує зорі про початок і кінець світа", Михайло Янків: "Посол Петришин", Невідомий: "Дидактикон" (4 вірші), "Здоровля", "Добрі ради", "Всяка всячина".